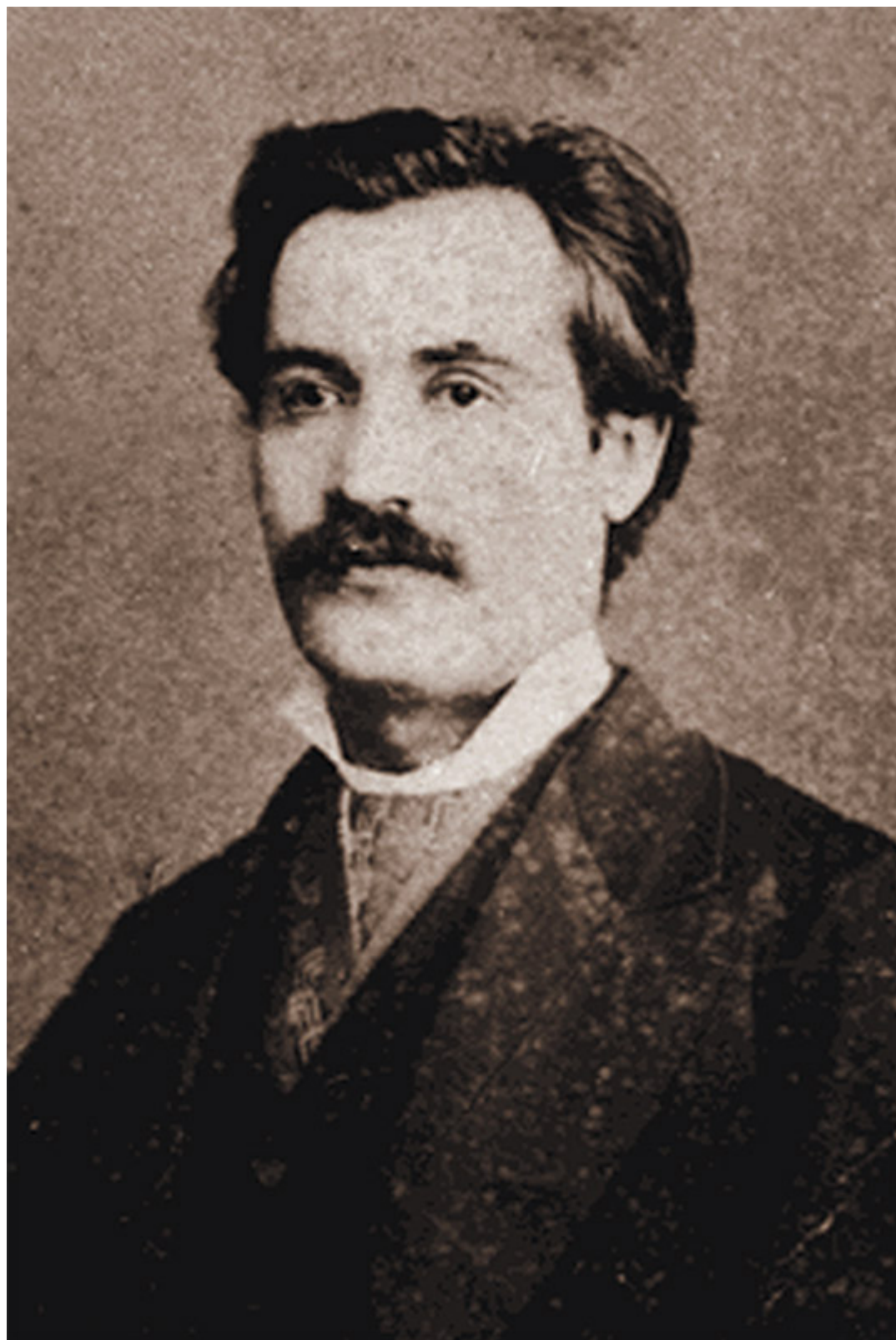

**[„ÎNCĂ DIN SESIUNEA
TRECUTĂ...”] – de Mihai
Eminescu [12 noiembrie 1882]**

Încă din sesiunea trecută se ascundea în cutele evenimentelor vestita lege privitoare la consiliile județene, acest fidel pendent al proiectelor cari au de țintă introducerea votului universal în România. Prin această lege, fragmentară și ad-hoc ca și cea comunală, se dispune și pentru personalul menit a administra județul metoda de alegere sancționată deja pentru comune. Acesta este al doilea pas spre demagogia autoritară, căci mai suntem încă în pozițiunea de-a putea număra acești pași.

Nu vorbim aici de inechitatea sufragiului universal, mai ales în forma propusă de d. C. A. Rosetti. Oamenii sunt o dată din natura lor inegali, unul prin muncă și merit se ridică pe scara socială, un altul rămâne pe loc, și poate că trecerea din colegiu în colegiu, înălțarea politică a unui om într-o sferă din care [să poată] determina cu mai multă greutate voința publică să se fi considerat ca o răsplată datorită meritului sau, ca-n vremile vechi, ca o datorie pe cari calitățile superioare să fie obligate a le presta statului. În vechime aproape toate prerogativele, câștigate prin lupte și muncă, erau în realitate datorii, era obligațiunea celui ce o merita de-a servi statul mai mult și mai bine decât altul care nu se distinsese. Votul universal le confundă toate acestea într-o apă; omul ce ar avea puțința de-a se ocupa cu afacerile publice se confundă cu cel pentru care alegere și elegibilitate sunt o belea, toți sunt puși pe aceeași linie: cel ce nu caută câștig în politică e pus în acelaș rang cu cei ce, prin industria aceasta modernă, nu au nimic de pierdut, ci totul de câștigat. Interesele claselor celor mai vechi și mai importante ale poporului nostru se pun pe-o linie cu votul imigrațiunii de ieri de alaltăieri; și cu toate acestea inechitatea e poate defectul cel mai mic al legii. La imputarea cumcă e nedrept de-a se șterge prin măsuri politice deosebiriile dintre oameni, rezultate din natura și aptitudinile lor, ni s-ar putea răspunde că politica nu are a face nimic cu morala, că nu echitatea, ci rezultatele practice ale unei legi este ceea ce se are în vedere. Cari însă vor fi

rezultatele acestei reforme, ce bine pentru țară și pentru instituții poate rezulta din ea? Decretată pentru comună și județ și în curând pentru Cameră, ea șterge până și urma independenței de caracter în colegiile electorale; colegiul al Iv-lea, devenit majorizator al tuturor alegătorilor, pururea guvernamental, ne va conduce la un despotism pseudo – parlamentar lipsit de orice control.

Chiar acum, când o mână de oameni independenți tot mai găsesc mijlocul de-a pătrunde în Adunări, controlul nu este nimic mai puțin decât eficace; miniștri și partid guvernamental trec peste întâmpinările cele mai justificate cu câte-o sofismă calculată după ușurința auditorului sau cu câte-o contraacuzare vulgară. Ce va deveni însă controlul ce are a-l exercita puterea legiuitoare când atotputernicia guvernamentală nu va mai avea a se teme nici de criticile cuviincioase ale unei opoziții moderate?

Abatele Galiani, o figură cunoscută în saloanele din vremea lui Ludovic al XV [-lea], zicea între altele:

În țări neroditoare găsești datini republicane și guvern republican, navigație și industrie, pace, liniște, economie, gol istoric și urât; în țări roditoare afli inegalitate de clase, glorie, onori, biruri mari, mult zgomot, mari răsturnări și o istorie care are haz la citit.

Fără îndoială România cată a se număra între țările roditoare și, deși poate promiscuitatea etnică și nestatornicia climei nu ne predispune la mari răsturnări, nici ne lasă s-ajungem la mare glorie – dar haz are istoria aceasta, mai ales cea modernă și, veacurile viitoare nu vor putea să treacă fără un zâmbet de dispreț peste ușurința cu care aruncăm de la noi bunuri morale pentru care un alt popor, mai aspru, mai primitiv și mai tânăr, ar risca liniștea publică chiar. Ei bine, prin proiecte fragmentare și votate ad-hoc se escamotează în România Constituția și regimul electoral și această răsturnare cu susu 'n jos a sorții politice a țării,

această desființare prin subreptiune a libertăților publice nu mai are puterea de-a turbura apatia în care am căzut.

Ce ne mai interesează pe noi, ce mai e în stare a ne mișca?

S-ar părea că ne-am săturat de spectacolul inegalității, decretate oficial, între nulitate și merit. Atâtea nulități s-au ridicat în cei din urmă ani, atâția cavaleri de industrie s-au îmbogățit încât spectacolul nu ne mai interesează și pare c-am voi să vedem ceva nou, fie chiar cu prețul libertăților publice, fie chiar sub absolutism.

Nu mai e îndoială pentru nimenea că reformele ce se operează acum constituie începutul dictaturei d-lui I. Brătianu; nu e îndoială că colegiul sau al IV[-lea] ne va majoriza pe toți, ne va închide gura tuturor. Pare c-am voi s-o vedem și asta, pare c-am voi să asistăm la spectacolul ridicării unei păture de noi comedianți politici, unei nouă serii de păpușe dătătoare din mâni, unor noi speculanți ai intereselor și banului public.

Și care e scopul măreț pentru care sacrificăm cu ușurință ceea ce greu va fi de recâștigat? O mare acțiune în afară, mari îmbunătățiri înlăuntru, cărora li s-ar opune cineva? Această lovire de stat, pe care o aprobă Parlament și Coroană, are un scop superior actualității, o menire providențială, o justificare istorică? Nimic din toate acestea. Singura menire este perpetuarea la putere a unor ambiții bolnăvicioase și a unor nulități atât de comune și atât de maloneste precum nici o țară din Europa nu le mai poate produce.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro